

Šis dokuments ir izveidots vienīgi dokumentācijas nolūkos, un iestādes neuzņemas nekādu atbildību par tā saturu

► **B**

PADOMES DIREKTĪVA

(1989. gada 12. jūnijs)

par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā

(89/391/EEK)

(OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.)

Grozīta ar:

Oficiālais Vēstnesis

		Nr.	Lappuse	Datums
► <u>M1</u>	Eiropas parlamenta un padomes regula (EK) Nr. 1882/2003 (2003. gada 29. septembris)	L 284	1	31.10.2003.
► <u>M2</u>	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/30/EK (2007. gada 20. jūnijs)	L 165	21	27.6.2007.
► <u>M3</u>	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1137/2008 (2008. gada 22. oktobris)	L 311	1	21.11.2008.

PADOMES DIREKTĪVA

(1989. gada 12. jūnijs)

par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā

(89/391/EEK)

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 118.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾, kas izstrādāts, konsultējoties ar Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju,

sadarbībā ar Eiropas Parlamentu ⁽²⁾,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽³⁾,

tā kā Līguma 118.a pants paredz, ka Padome ar direktīvām nosaka prasību minimumu, kas jāizpilda, lai veicinātu uzlabojumus attiecībā uz darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzību, jo īpaši darba vidē;

tā kā šī direktīva neattaisno atsevišķās dalībvalstīs jau sasniegtā aizsardzības līmeņa pazemināšanu un dalībvalstis saskaņā ar Līgumu ir apņēmušās veicināt apstākļu uzlabojumus šajā jomā un saskaņot nosacījumus, saglabājot jau veiktos uzlabojumus;

tā kā ir zināms, ka darba ņēmēji darba dzīves gaitā var būt pakļauti bīstamu vides faktoru ietekmei darba vietā;

tā kā, izpildot Līguma 118.a pantu, šādās direktīvās jāvairās uzlikt tādas administratīvus, finanšu un juridiskus ierobežojumus, kas traucē izveidoties un attīstīties maziem un vidējiem uzņēmumiem;

tā kā Komisijas paziņojums par darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības programmu ⁽⁴⁾ paredz pieņemt direktīvas, lai garantētu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību;

tā kā 1987. gada 21. decembra rezolūcijā par darba drošību, higiēnu un veselības aizsardzību ⁽⁵⁾ Padome ir minējusi Komisijas nodomu tuvākā laikā iesniegt Padomei direktīvu par darba ņēmēju drošības un veselības nodrošinājumu darbā;

tā kā 1988. gada februārī Eiropas Parlaments pēc debatēm par iekšējo tirgu un darba ņēmēju aizsardzību pieņēma četras rezolūcijas; tā kā šīs rezolūcijas īpaši mudināja Komisiju izstrādāt vispārīgu direktīvu, kas būtu pamats konkrētām direktīvām attiecībā uz jebkādu risku, kas saistīts ar drošību un veselību darbā;

tā kā dalībvalstīm ir pienākums savā teritorijā veicināt darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības uzlabojumus; tā kā pasākumi, kas aizsargā darba ņēmēju veselību un drošību darbā, dažos gadījumos palīdz saglabāt arī to personu veselību un, iespējams, drošību, kuras dzīvo kopā ar viņiem;

tā kā dalībvalstu tiesību sistēmas, kas attiecas uz drošību un veselības aizsardzību darbā, stipri atšķiras un ir jāuzlabo; tā kā valsts tiesību akti šajā jomā bieži ietver tehniskas instrukcijas un/vai pašregulācijas stan-

⁽¹⁾ OV C 141, 30.5.1988., 1. lpp.

⁽²⁾ OV C 326, 19.12.1988., 102. lpp. un OV C 158, 26.6.1989.

⁽³⁾ OV C 175, 4.7.1988., 22. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 28, 3.2.1988., 3. lpp.

⁽⁵⁾ OV C 28, 3.2.1988., 1. lpp.

▼B

dartus, var radīt dažādu drošības un veselības aizsardzības līmeni un pielaut konkurenci uz drošības un veselības rēķina;

tā kā nelaiemes gadījumu darbā un saslimšanu ar arodslimībām joprojām ir pārāk daudz; tā kā tūlīt ir jāievieš vai jāuzlabo aizsargpasākumi, lai nodrošinātu darba ņēmēju drošību un veselību un paaugstinātu aizsardzības līmeni;

tā kā, lai paaugstinātu aizsardzības līmeni, darba ņēmēji un/vai to pārstāvji jāinformē par risku, kas draud viņu drošībai un veselībai, un pasākumiem, kas vajadzīgi, lai šo risku mazinātu vai likvidētu; tā kā tiem arī jāspēj saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi ar pietiekamu līdzdalību veicināt uzraudzību pār to, ka tiek veikti vajadzīgie drošības pasākumi;

tā kā starp darba devējiem un darba ņēmējiem un/vai to pārstāvjiem ar piemērotām procedūrām un līdzekļiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi jāattīsta informācija, dialogs un pietiekama līdzdalība darba drošības un veselības aizsardzības jautājumos;

tā kā darba ņēmēju darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības uzlabošana ir mērķis, ko nedrīkstētu pakārtot tikai saimnieciskiem apsvērumiem;

tā kā darba devējiem ir pienākums būt informētiem par jaunākajiem sasniegumiem tehnoloģijā un zinātniskiem atklājumiem attiecībā uz darba vietu ierīkojumu, rēķinoties ar briesmām, kādas pastāv viņu uzņēmumā, un attiecīgi informēt darba ņēmēju pārstāvjus, kas saskaņā ar šo direktīvu īsteno līdzdalības tiesības, lai varētu garantēt augstāku darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzības līmeni;

tā kā šī direktīva, neskarot stingrākas pašreizējās vai turpmākas Kopienas normas, attiecas uz jebkādu risku, un jo īpaši uz tādu, kas rodas, izmantojot darbā ķīmiskas, fizikālas un bioloģiskas vielas, uz kurām attiecas Direktīva 80/1107/EEK ⁽¹⁾, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 88/642/EEK ⁽²⁾;

tā kā, izpildot lēmumu 74/325/EEK ⁽³⁾, Komisija apspriežas ar Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju, gatavodama priekšlikumus šajā jomā;

tā kā vajag izveidot Komiteju, kas sastāv no dalībvalstu izvirzītiem locekļiem, lai palīdzētu Komisijai izdarīt formālus pielāgojumus atsevišķās direktīvās, kuras paredzētas šajā direktīvā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Mērķis

1. Šīs direktīvas mērķis ir ieviest pasākumus, kas veicinātu darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības uzlabošanu.

2. Tālāb tajā izklāstīti galvenie principi arodriskā novēršanai, drošības un veselības aizsardzībai, riska un nelaiemes gadījuma faktoru likvidēšanai, informēšanai, konsultācijām, pietiekamai līdzdalībai saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi un darba ņēmēju un viņu pārstāvju apmācībai, kā arī vispārīgas pamatnorādes minēto principu īstenošanai.

⁽¹⁾ OV L 327, 3.12.1980., 8. lpp.

⁽²⁾ OV L 356, 24.12.1988., 74. lpp.

⁽³⁾ OV L 185, 9.7.1974., 15. lpp.

▼B

3. Šī direktīva nav pretrunā pašreizējiem vai turpmākiem valstu un Kopienas noteikumiem, kas ir vēl labvēlīgāki darba ņēmēju drošībai un veselības aizsardzībai.

*2. pants***Darbības joma**

1. Šī direktīva attiecas uz visām valsts un privātas darbības nozarēm (rūpniecību, lauksaimniecību, tirdzniecību, pārvaldi, pakalpojumiem, izglītību, kultūru, izklaidi u.c.).

2. Šī direktīva nav piemērojama, ja tā ir nenovēršamā pretrunā dažu valsts dienestu darbības īpatnībām, piemēram, bruņotajos spēkos vai policijā, vai kādā īpašā civilās aizsardzības dienestā.

Tādā gadījumā darba ņēmēju drošība un veselības aizsardzība, cik iespējams, jānodrošina, apzinoties šīs direktīvas izvirzītos mērķus.

*3. pants***Definīcijas**

Šajā direktīvā terminiem ir šādas nozīmes:

- a) darba ņēmējs — katra persona, ko nodarbina kāds darba devējs, arī praktikanti un mācekļi, bet ne mājkalpotāji;
- b) darba devējs — katra fiziska vai juridiska persona, kas ir darba attiecībās ar darba ņēmējiem un atbild par uzņēmumu un/vai iestādi;
- c) darba ņēmēju pārstāvis ar īpašu atbildību par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību — katra persona, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi ievēlēta, izraudzīta vai norīkota pārstāvēt darba ņēmējus, ja rodas problēmas ar darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā;
- d) profilakse — rīcība vai pasākumi, ko uzņēmumā veic vai plāno visos darba posmos, lai novērstu vai mazinātu arodrisku.

4. pants

1. Dalībvalstis veic visu vajadzīgo, lai nodrošinātu, ka darba devēji, darba ņēmēji un darba ņēmēju pārstāvji ievēro tiesību normas, kas vajadzīgas, lai īstenotu šo direktīvu.

2. Dalībvalstis jo īpaši nodrošina pietiekamu kontroli un uzraudzību.

II IEDAĻA

DARBA DEVĒJU PIENĀKUMI*5. pants***Vispārīgi noteikumi**

1. Darba devējam ir pienākums nodrošināt darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību visos ar darbu saistītos aspektos.

2. Ja kāds darba devējs 7. panta 3. punkta sakarā iesaista kompetentus dienestus vai personas no malas, tas neatbrīvo viņu no atbildības šajā jomā.

3. Darba ņēmēju pienākumi drošības un veselības aizsardzības jomā nemazina darba devēja atbildību.

▼B

4. Šī direktīva neierobežo dalībvalstu tiesības atcelt vai mazināt darba devēju atbildību, ja nelaimes gadījumi notiek neparastu un neprognozējamu apstākļu dēļ, kas nav darba devēju varā, vai ārkārtēju notikumu dēļ, no kuru sekām nevar izvairīties, kaut arī pielikti visi pūliņi.

Pirmajā daļā minētās izvēles tiesības dalībvalstīm nav obligāti jāizmanto.

*6. pants***Darba devēju galvenie pienākumi**

1. Līdz ar citiem pienākumiem darba devējs veic vajadzīgos darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības pasākumus, tostarp novērš arodrisku, sagādā informāciju un rīko apmācības, kā arī nodrošina vajadzīgo organizāciju un līdzekļus.

Darba devējs ātri reagē uz vajadzību koriģēt šos pasākumus, rēķinoties ar mainīgiem apstākļiem un mērķi uzlabot situāciju.

2. Darba devējs īsteno pasākumus, kas minēti 1. punkta pirmajā daļā, pamatojoties uz šādiem galvenajiem profilakses principiem:

- a) izvairīties no riska;
- b) novērtēt nenovēršamu risku;
- c) vērsties pret riska cēloni;
- d) darbu pielāgot individuālam, īpaši darba vietu ierīkojuma, darba inventāra un darba un ražošanas metožu izvēles ziņā, tostarp domājot, kā atvieglot monotonu darbu un darbu normētā tempā un samazināt šāda darba iespaidu uz veselību;
- e) piemēroties tehnikas attīstībai;
- f) bīstamo aizstāt ar drošu vai mazāk bīstamo;
- g) izveidot saskanīgu vispārējas profilakses politiku, aptverot tehnoloģiju, darba organizāciju, darba apstākļus, sabiedriskās attiecības un darba vides faktoru ietekmi;
- h) dot priekšroku kolektīviem, nevis individuāliem drošības pasākumiem;
- i) pienācīgi instruēt darba ņēmējus.

3. Neskarot citus šīs direktīvas noteikumus, darba devējs, ņemot vērā uzņēmuma un/vai iestādes darbības īpatnības:

- a) novērtē, kāds risks darba ņēmēju drošībai un veselībai rodas, *inter alia*, no darba inventāra izvēles, izmantojamām ķīmiskām vielām vai preparātiem un darba vietu aprīkojuma.

Pēc šīs novērtēšanas un vajadzības gadījumā — profilakses pasākumiem darba un ražošanas metodēm, ko izmanto darba devējs:

- jānodrošina darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības uzlabošana,
- jābūt integrētiem visos uzņēmuma un/vai iestādes darbības veidos un visos hierarhijas līmeņos;

- b) dodot darba ņēmējam uzdevumus, ņem vērā viņa spējas veselības aizsardzības un darba drošības ziņā;
- c) nodrošina, ka jaunas tehnoloģijas plānošana un ieviešana tiek apspriesta ar darba ņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem, ciktāl inventāra izvēle, darba apstākļi un darba vide iespaido darba ņēmēju drošību un veselību;

▼B

d) veic piemērotus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tikai tie darba ņēmēji, kas saņēmuši pietiekamas instrukcijas, var iekļūt zonās, kur ir nopietnas un īpašas briesmas.

4. Ja vairākiem uzņēmumiem ir kopīga darba vieta, darba devēji, neskarot citus šīs direktīvas noteikumus, sadarbojas, īstenojot drošības, veselības aizsardzības un profesionālās higiēnas noteikumus un, ņemot vērā sava uzņēmuma darbības īpatnības, koordinē rīcību aizsardzības un arodriskā profilakses jautājumos un par šo risku informē cits citu un attiecīgos darba ņēmējus un/vai darba ņēmēju pārstāvjus.

5. Pasākumi, kam sakars ar darba drošību, higiēnu un veselības aizsardzību, nekādā gadījumā nedrīkst finansiāli ietekmēt darba ņēmējus.

*7. pants***Drošības un profilakses dienests**

1. Ciktāl tas nav pretrunā 5. un 6. pantā minētajiem pienākumiem, darba devējs norīko vienu vai vairākus darba ņēmējus, lai tie veiktu darbību, kas saistīta ar aizsardzību pret arodrisku un tā novēršanu uzņēmumā un/vai iestādē.

2. Norīkotajiem darba ņēmējiem nedrīkst radīt neizdevīgus apstākļus viņu darbības dēļ, kas saistīta ar aizsardzību pret arodrisku un tā profilaksi.

Norīkotiem darba ņēmējiem dod pietiekami daudz laika, lai tie varētu izpildīt šajā direktīvā paredzētos pienākumus.

3. Ja šādus drošības un profilakses pasākumus uzņēmumā un/vai iestādē nevar organizēt kompetenta personāla trūkuma dēļ, darba devējs iesaista kompetentus dienestus vai personas no malas.

4. Ja darba devējs iesaista šādus dienestus vai personas, viņš informē tos par zināmajiem faktoriem, kas iespaido vai varētu iespaidot darba ņēmēju drošību un veselību, un to rīcībā jābūt ziņām, kas minētas 10. panta 2. punktā.

5. Visos gadījumos:

— norīkotiem darba ņēmējiem jābūt vajadzīgajām spējām un vajadzīgajiem līdzekļiem,

— dienestiem vai personām no malas, ar kurām konsultējas, jābūt vajadzīgajai prasmei un vajadzīgajiem personiskiem un profesionāliem līdzekļiem, un

— norīkotiem darba ņēmējiem un dienestiem vai personām no malas, ar kurām konsultējas, jābūt pietiekamā skaitā, lai tie varētu nodarboties ar drošības un profilakses pasākumu organizēšanu, ņemot vērā uzņēmuma un/vai iestādes lielumu un/vai briesmas, kādas darba ņēmējiem draud, un darba ņēmēju izvietojumu uzņēmumā un/vai iestādē.

6. Aizsardzība pret risku veselībai un drošībai, un riska profilakse, kas ir šā panta priekšmets, ir pienākums vienam vai vairākiem darba ņēmējiem, vienam vai vairākiem dienestiem, kuri ir no uzņēmuma un/vai iestādes vai no malas.

Darba ņēmējiem un/vai dienestiem, kad vien vajadzīgs, jāsadarbojas.

7. Atkarībā no uzņēmumu darbības un lieluma dalībvalstis var noteikt uzņēmumu kategorijas, kuros darba devējs, ja vien viņš ir kompetents, var pats uzņemties atbildību par 1. punktā minētajiem pasākumiem.

8. Dalībvalstis definē 5. punktā minētās spējas un prasmi.

Tās var noteikt, cik liels ir pietiekamais skaits, kas minēts 5. punktā.

▼B*8. pants***Pirmā palīdzība, ugunsdzēsība un darbaņēmēju evakuācija, nopietnas un tuvas briesmas**

1. Darba devējs:

- veic vajadzīgos pirmās palīdzības, ugunsdzēsības un darbaņēmēju evakuācijas pasākumus, piemērojoties uzņēmuma un/vai iestādes darbībai un lielumam, kā arī ņemot vērā citu personu klātbūtni,
- nodibina vajadzīgos sakarus ar dienestiem no malas, īpaši attiecībā uz pirmo palīdzību, neatliekamo medicīnisko palīdzību, glābšanas darbiem un ugunsdzēsību.

2. Izpildot 1. punktu, darba devējs cita starpā pirmajai palīdzībai, ugunsdzēsībai un darbaņēmēju evakuācijai norīko darbaņēmējus, kas vajadzīgi, lai veiktu šādus pasākumus.

Šādu darbaņēmēju skaits, viņu apmācība un viņu rīcībā esošais aprīkojums atbilst uzņēmuma un/vai iestādes lielumam un/vai specifiskām briesmām.

3. Darba devējs:

- a) līdzko iespējams, informē visus darbaņēmējus, kas ir pakļauti vai var tikt pakļauti nopietnām un tuvām briesmām, par to, kāds ir risks un kādi drošības pasākumi ir veikti vai tiks veikti;
- b) veic pasākumus un sniedz norādījumus, kas ļauj darbaņēmējiem nopietnu, tuvu un nenovēršamu briesmu gadījumā pārtraukt darbu un/vai tūlīt pamest darba vietu un pārcelties drošībā;
- c) izņemot ārkārtējus gadījumus ar pienācīgu pamatojumu, neliek darbaņēmējiem atsākt darbu apstākļos, kad joprojām ir nopietnas un tuvas briesmas.

4. Darbaņēmējiem, kas nopietnu, tuvu un nenovēršamu briesmu gadījumā atstāj darba iecirkni un/vai bīstamu zonu, nedrīkst viņu rīcības dēļ radīt neizdevīgus apstākļus, un viņiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi jābūt pasargātiem no jebkādam nelabvēlīgām neattaisnojamām sekām.

5. Darba devējs nodrošina, ka visi darbaņēmēji, ja viņu pašu un/vai citu personu drošībai draud nopietnas un tuvas briesmas un ja tiešais atbildīgais nav sastopams, ir spējīgi veikt vajadzīgos pasākumus atbilstīgi savām zināšanām un viņu rīcībā esošiem tehniskiem līdzekļiem, lai izvairītos no šo briesmu radītām sekām.

Viņu rīcība tiem nerada neizdevīgus apstākļus, ja vien viņi paši nav rīkojušies bezrūpīgi vai nolaidīgi.

*9. pants***Dažādi darba devēju pienākumi**

1. Darba devējs:

- a) iepazīstas ar darba drošības un veselības riska novērtējumu, tostarp tā, ar ko saskaras darbaņēmēju grupas, kas pakļautas īpašam riskam;
- b) lemj, kādus aizsardzības pasākumus veikt un, ja vajadzīgs, kādus aizsarglīdzekļus lietot;
- c) glabā to nelaimes gadījumu darbā sarakstu, kuru dēļ kāds darbaņēmējs nav bijis derīgs darbam ilgāk par trim darba dienām;
- d) saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi izstrādā ziņojumus atbildīgām iestādēm par nelaimes gadījumiem darbā, kuros cietuši viņa darbaņēmēji.

▼B

2. Atkarībā no uzņēmumu darbības un lieluma dalībvalstis nosaka, kādi pienākumi atbilst dažādu kategoriju uzņēmumiem attiecībā uz to dokumentu izstrādāšanu, kas paredzēti 1. punkta a) un b) apakšpunktā, un gatavojot 1. punkta c) un d) apakšpunktā paredzētos dokumentus.

*10. pants***Darba ņēmēju informēšana**

1. Darba devējs veic attiecīgus pasākumus, lai darba ņēmēji un/vai viņu pārstāvji uzņēmumā un/vai iestādē saņemtu, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi, kas *inter alia* var ņemt vērā uzņēmuma un/vai iestādes lielumu, visas vajadzīgās ziņas:

- a) par risku, kas apdraud drošību un veselību, un par drošības un profilakses pasākumiem un darbību gan attiecībā uz uzņēmumu un/vai iestādi vispār, gan attiecībā uz katru darba iecirkni un/vai nodarbi;
- b) par pasākumiem, kas veikti 8. panta 2. punkta sakarā.

2. Darba devējs veic attiecīgus pasākumus, lai darba devēji uzņēmumu un/vai iestāžu darba ņēmējiem, kas ir iesaistīti darbā viņa uzņēmumā un/vai iestādē no malas, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi saņemtu pietiekamas ziņas, kas konkrētajiem darba ņēmējiem pienākas, par 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētajiem jautājumiem.

3. Darba devējs veic attiecīgus pasākumus, lai darba ņēmēji, kam ir īpašs uzdevums darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzībā, vai darba ņēmēju pārstāvji, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, savu uzdevumu veikšanai saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi varētu iepazīties:

- a) ar riska izvērtējumu un drošības pasākumiem, kas minēti 9. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā;
- b) ar sarakstu un ziņojumiem, kas minēti 9. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā;
- c) ar ziņām, kas iegūtas aizsardzības un profilakses pasākumos, inspekcijas iestādēs un iestādēs, kas atbild par drošību un veselības aizsardzību.

*11. pants***Konsultācijas un darba ņēmēju līdzdalība**

1. Darba devēji apspriežas ar darba ņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem un ļauj tiem piedalīties diskusijās par visiem jautājumiem, kas attiecas uz darba drošību un veselības aizsardzību.

Tas paredz:

- darba ņēmēju konsultēšanu,
- darba ņēmēju un/vai viņu pārstāvju tiesības izteikt priekšlikumus,
- pietiekamu līdzdalību saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi.

2. Darba ņēmēji vai darba ņēmēju pārstāvji, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi pietiekami piedalās vai arī darba devējs tos laikus konsultē jautājumos, kas skar:

- a) visus pasākumus, kas var būtiski iespaidot drošību un veselību;
- b) darba ņēmēju norīkošanu, kas minēta 7. panta 1. punktā un 8. panta 2. punktā, un darbību, kas minēta 7. panta 1. punktā;
- c) ziņas, kas minētas 9. panta 1. punktā un 10. pantā;

▼B

d) vajadzības gadījumā kompetentu dienestu vai personu iesaistīšanu uzņēmumā un/vai iestādē no malas, kā minēts 7. panta 3. punktā;

e) apmācību plānošanu un organizēšanu, kas minēta 12. pantā.

3. Darba ņēmēju pārstāvjiem, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, ir tiesības prasīt, lai darba devējs veic piemērotus pasākumus, un šajā nolūkā iesniegt viņam priekšlikumus, lai mazinātu darba ņēmēju apdraudējumu un/vai likvidētu briesmu cēloņus.

4. Darba ņēmējiem, kas minēti 2. punktā, un darba ņēmēju pārstāvjiem, kas minēti 2. un 3. punktā, nedrīkst radīt neizdevīgus apstākļus viņu darbības dēļ, kas minēta 2. un 3. punktā.

5. Darba devējiem jādod darba ņēmēju pārstāvjiem, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, pietiekami daudz brīva laika, nesamazinot atalgojumu, un jāapgādā tie ar vajadzīgiem līdzekļiem, lai šie pārstāvji spētu īstenot savas tiesības un uzdevumus, kas izriet no šīs direktīvas.

6. Darba ņēmēji un/vai viņu pārstāvji ir tiesīgi saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi vērsties pie iestādes, kas atbild par darba drošību un veselības aizsardzību, ja viņi uzskata, ka darba devēja veiktie pasākumi un izmantotie līdzekļi nav pietiekami, lai nodrošinātu drošību un veselības aizsardzību.

Darba ņēmēju pārstāvjiem jādod iespēja izteikt piezīmes kompetentās iestādes inspekcijas laikā.

*12. pants***Darba ņēmēju apmācība**

1. Darba devējs gādā, lai visi darba ņēmēji saņemtu pietiekamu apmācību drošības un veselības aizsardzības jomā, jo īpaši — informāciju un instrukcijas, kas attiecas tieši uz viņa iecirkni vai nodarbi:

- stājoties darbā,
- ja tiek pārcelti citā darbā vai maina darbu,
- ja tiek ieviests jauns inventārs vai izdarītas pārmaiņas esošajā inventārā,
- ja tiek ieviesta jauna tehnoloģija.

Apmācību:

- koriģē, ņemot vērā jaunu vai citādu risku, un
- vajadzības gadījumā periodiski atkārtu.

2. Darba devējs gādā, lai uzņēmumu un/vai iestāžu darba ņēmēji no malas, kuri iesaistīti darbā viņa uzņēmumā un/vai iestādē, būtu patiešām saņēmuši vajadzīgās instrukcijas par risku, kas apdraud viņu veselību un drošību šajā uzņēmumā un/vai iestādē.

3. Darba ņēmēju pārstāvjiem, kam ir īpaša nozīme darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzībā, ir tiesības uz attiecīgu apmācību.

4. Šā panta 1. un 3. punktā minētā apmācība nevar būt par darba ņēmēju vai darba ņēmēju pārstāvju naudu.

1. punktā minētajai apmācībai jānotiek darba laikā.

3. punktā minētajai apmācībai jānotiek darba laikā vai, saskaņā ar valsts praksi, uzņēmumā un/vai iestādē vai ārpus tās.

▼B

III IEDAĻA

DARBA ŅĒMĒJU PIENĀKUMI*13. pants*

1. Katra darba ņēmēja pienākums ir saskaņā ar viņam mācīto un darba devēja instrukcijām, cik iespējams, rūpēties pašam par savu un par to personu drošību un veselību, kuras iespaido viņa rīcība vai kļūmes darbā.
2. Tādēļ darba ņēmējiem jo īpaši, saskaņā ar viņiem mācīto un darba devēja instrukcijām:
  - a) pareizi jārīkojas ar mehānismiem, aparātiem, rīkiem, bīstamām vielām, transporta līdzekļiem un citiem ražošanas līdzekļiem;
  - b) pareizi jāapietas ar individuāliem aizsarglīdzekļiem, kas viņiem sagādāti, un pēc lietošanas tie jānoliek vietā;
  - c) jāatturas patvaļīgi atvienot, mainīt vai novākt drošības ierīces, ar kurām apgādāti, piemēram, mehānismi, aparāti, rīki, fabrika un ēkas, un šādas drošības ierīces jālieto pareizi;
  - d) tūlīt jāinformē darba devējs un/vai darba ņēmēji, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, par katru situāciju darbā, kad ir pamats uzskatīt, ka drošība un veselība ir nopietni un tieši apdraudēta, un par visiem trūkumiem drošības organizācijā;
  - e) saskaņā ar valstī esošo praksi tik ilgi jāsadarbojas ar darba devēju un/vai darba ņēmējiem, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, cik vajadzīgs, lai varētu izpildīt uzdevumus vai prasības, ko uzliek kompetentā iestāde, lai aizsargātu darba ņēmēju drošību un veselību darbā;
  - f) saskaņā ar valstī pastāvošo praksi tik ilgi jāsadarbojas ar darba devēju un/vai darba ņēmējiem, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, cik vajadzīgs, lai darba devējs varētu nodrošināt, ka darba vide un darba apstākļi viņu darbības jomā ir droši un nerada nekādu risku drošībai un veselībai.

IV IEDAĻA

DAŽĀDI NOTEIKUMI*14. pants***Medicīniskā uzraudzība**

1. Pasākumus, kas nodrošina, ka darba ņēmēji saņem medicīnisko uzraudzību, kas atbilst riskam, kāds darbā apdraud viņu veselību un drošību, ievieš saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un/vai praksi.
2. Šā panta 1. punktā minētie pasākumi ir tādi, lai visi darba ņēmēji, kas vēlas, varētu regulāri saņemt medicīnisko uzraudzību.
3. Medicīnisko uzraudzību var paredzēt kā daļu no valsts veselības aizsardzības sistēmas.

*15. pants***Riska grupas**

Īpaša riska grupas jāaizsargā no briesmām, kas tās tieši apdraud.

▼B*16. pants***Atsevišķas direktīvas; grozījumi; vispārīga direktīvas darbības joma**

1. Padome, lemjot pēc Komisijas priekšlikuma, kam pamatā ir Līguma 118.a pants, pieņem atsevišķas direktīvas, *inter alia*, pielikumā minētajās jomās.
2. Šo direktīvu un, neskarot 17. pantā minēto tehniskas pielāgošanas procedūru, atsevišķās direktīvas var grozīt Līguma 118.a panta paredzētajā kārtībā.
3. Šīs direktīvas noteikumi pilnīgi attiecas uz visām jomām, ko reglamentē atsevišķās direktīvas, neskarot stingrākus un/vai īpašus noteikumus šajās atsevišķajās direktīvās.

▼M3*17. pants***Komitejas procedūra**

1. Komisijai palīdz komiteja, kas veic tikai tehnisku atsevišķu direktīvu pielāgošanu, kas paredzēta 16. panta 1. punktā, lai ņemtu vērā:
  - a) direktīvas, kas pieņemtas tehniskas saskaņošanas un standartizācijas jomā;
  - b) tehnikas attīstību, izmaiņas starptautiskos noteikumos vai instrukcijās un jaunatklājumus.

Šos pasākumus, kas ir paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šo atsevišķo direktīvu elementus, pieņem saskaņā ar 2. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru. Nenovēršamu steidzamu iemeslu dēļ Komisija var izmantot 3. punktā paredzēto steidzamības procedūru.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5.a panta 1. līdz 4. punktu un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5.a panta 1., 2., 4. un 6. punktu un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. pantu.

▼M2*17.a pants***Ziņojumi par īstenošanu**

1. Dalībvalstis reizi piecos gados iesniedz Komisijai vienotu ziņojumu par šīs direktīvas un atsevišķo direktīvu 16. panta 1. punkta nozīmē praktisko īstenošanu, norādot sociālo partneru viedokli. Ziņojumā izvērtē dažādus aspektus saistībā ar attiecīgo direktīvu praktisko īstenošanu un, attiecīgā gadījumā, sniedz datus, iedalot pēc dzimuma, ja šādi dati ir pieejami.
  2. Ziņojuma struktūru un anketu, kas sīkāk paredz tā saturu, nosaka Komisija sadarbībā ar Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju.
- Ziņojumā ir vispārīgā daļa, kas aptver šīs direktīvas noteikumus saistībā ar kopējiem principiem un aspektiem, kuri attiecas uz visām 1. punktā minētajām direktīvām.
- Papildinot vispārīgo daļu, atsevišķas nodaļas attiecas uz katras direktīvas īpašo aspektu īstenošanu, tostarp izmantojot īpašus rādītājus, ja tādi ir pieejami.
3. Ziņojuma struktūru kopā ar iepriekšminēto anketu, kur norādīts ziņojuma saturs, Komisija iesniedz dalībvalstīm vismaz sešus mēnešus pirms ziņojuma aptvertā laikposma beigām. Ziņojumu nosūta Komisijai divpadsmit mēnešos pēc tam, kad beidzies ziņojuma aptvertais piecu gadu laikposms.

▼M2

4. Pamatojoties uz šiem ziņojumiem, Komisija izvērtē attiecīgo direktīvu īstenošanu, ņemot vērā to nozīmību, pētījumus un jaunas zinātnes atziņas attiecīgajās jomās. Komisija 36 mēnešos pēc attiecīgā piecu gadu laikposma beigām informē Eiropas Parlamentu, Padomi, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju par šīs izvērtēšanas rezultātiem un, vajadzības gadījumā, par jebkādām iniciatīvām regulējuma darbības uzlabošanai.

5. Pirmais ziņojums attiecas uz laikposmu no 2007. gada līdz 2012. gadam ieskaitot.

▼B*18. pants***Nobeiguma noteikumi**

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai līdz 1992. gada 31. decembrim izpildītu šīs direktīvas prasības.

Par to dalībvalstis tūlīt informē Komisiju.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus tos tiesību aktus, ko tās pieņemas vai pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

▼M2

▼B*19. pants*

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

▼B

PIELIKUMS

Jomas, kas minētas 16. panta 1. punktā:

- Darba vietas
- Darba inventārs
- Individuālie aizsarglīdzekļi
- Darbs ar monitoriem
- Smagu nastu pārvietošana, riskējot savainot muguru
- Pagaidu vai mobilās darbvietas
- Zivkopība un zemkopība